

Pokrajina – razvojna ali upravno administrativna institucija

ŠTEFAN ČELAN

Povzetek Številni razvojni, ekonomski, socialni, okoljski, itd podatki kažejo, da je trenutna organiziranost države, lokalne samouprave in podjetništva, kot medsebojno ločenih sistemov, ne daje željenih rezultatov. Namesto na znanju temelječe družbe, ki živi za in od permanentno vzpostavljenega sistema inventivne in inovativne ustvarjalnosti v vseh porah družbe, se iz dneva v dan pospešeno spreminjamo v rutinsko (na mnogih področjih celo v rutinersko) družbo. Zato je ob nastajanju zakonodaje o pokrajinah potrebno prvenstveno razmišljati kako jih vsebinsko in organizacijsko vzpostaviti, da bodo sistematično skrbele za doseganje razvojne odličnosti naše države. Slovenija ne potrebuje upravno administrativnih pokrajin kot instrumentov politične oblasti ampak pokrajine kot instrumentov za pospeševanje razvojne odličnosti. Osnovne naloge tovrstnih pokrajin morajo biti usmerjenije v zagotavljanje pogojev za odpiranje takšnih delovnih mest, ki omogočajo dostojno življenje vsem trem generacijam ob upoštevanju načel uravnoveženega (trajnostnega) razvoja.

Ključne besede: • invencija • inovacija • razvojna odličnost • razvojna pokrajina • pokrajina

NASLOV AVTORJEV: dr. Štefan Čelan, docent, Znanstveno raziskovalno središče Bistra Ptuj, Slovenski trg 6, 2250 Ptuj, Slovenija, e-pošta: stefan.celan@bistra.si.

<https://doi.org/10.4335/978-961-6842-97-6.1> ISBN 978-961-6842-97-6 (pdf)

© 2020 Inštitut za lokalno samoupravo Maribor

Dostopno na <http://www.lex-localis.press>.

© Avtor(ji). Imetnik licence: Inštitut za lokalno samoupravo Maribor. Distribuirano pod pogoji licence Priznavanje avtorstva-Nekomercialno 4.0 Mednarodna (CC-BY-NC 4.0), ki dovoljuje deljenje v nekomercialne namene pod pogoji priznanja avtorstva.

Region – Development or Governance and Administrative Institution

ŠTEFAN ČELAN

Abstract A variety of development, economic, social, environmental, etc., data show that the current organisation of state, local self-government and entrepreneurship, as separate systems, does not give the desired results. Instead of a knowledge-based society that lives for and from the permanently established system of incentive and innovative creativity in all layers of the society, we are rapidly turning into a routine (in many areas even routinary) society day in and day out. Therefore, in the process of drawing up the legislation on regions it is primarily worth considering how to establish regions in terms of content and organisation so that they will systematically provide for the achievement of development excellence of our country. Slovenia does not need any governance and administrative regions as instruments of political authority but regions as instruments for facilitating development excellence. Primary tasks of such regions must be oriented at providing the conditions for the creation of such jobs that enable a decent life to all three generations, considering the principles of a balanced (sustainable) development.

Keywords: • invention • innovation • development excellence • development region • region

CORRESPONDENCE ADDRESS: Štefan Čelan, Ph.D., Assistant Professor, Scientific Research Centre Bistra Ptuj, Slovenski trg 6, 2250 Ptuj, Slovenia, email: stefan.celan@bistra.si.

<https://doi.org/10.4335/978-961-6842-97-6.1> ISBN 978-961-6842-97-6 (pdf)

© 2020 Institute for Local Self-Government Maribor

Available online at <http://www.lex-localis.press>.

© The Author(s). Licensee Institute for Local Self-Government Maribor. Distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use, distribution and reproduction for non-commercial purposes, provided the original is properly cited.

1 Uvod

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo smo, to hoteli ali ne, se tega zavedali ali ne, vstopili v tisti del sveta, ki prisega na postulate globalne ekonomije. Na teoretični ravni naj bi globalizacija omogočala prost pretok dela, kapitala in surovin, s tem naj bi se povečala blaginja vseh. Mnogi ekonomski teoretiki in zagovorniki globalizacije še vedno verjamejo, da sta prosti trg in konkurenca edina in pravična regulatorja, ki sta sposobna zamenjati vlogo države kot »slabega« regulatorja za doseganje razvojne odličnosti. Celoviti pogledi na ekonomijo in vsakodnevne življenjske izkušnje z globalizacijo pa jasno kažejo, da zgolj prosti trg in neomejena konkurenca nista idealna regulatorja. Pri obeh nastopajo napake, ki jih je nujno potrebno usklajevati s pomočjo države. Vendar ne kot »velike vsemogočne države«, ki lahko na vseh področjih nadomesti prosti trg. Država lahko, sme in mora nadomeščati prosti trg le tam, kjer ta ne more delovati dobro. Od prostega trga je namreč iluzorno pričakovati nekaj, kar trg ni, to je pravičnost. Prosti trg je prvenstveno namenjen konkurenčnosti, ki se odraža predvsem v učinkovitosti, ni pa pravičen. Zato so tudi vsa teoretična izhodišča, ki globaliziranim trgov pripisujejo pravičnost, napačna. Prav tako se je potrebno zavedati, da posledice globalizacije niso avtomatične in za vse enake. Mnogo pozitivnih ali negativnih učinkov globalizacije je odvisno od modrosti politikov (bolje rečeno državnikov) in ključnih nosilcev razvoja v posameznih državah. Največja past globalizacije za posamezno državo je v pomanjkanju čim bolj celovitega znanja in kompetenc pri iskanju odgovorov na izzive, ki jih zastavlja globalizacija. Pomanjkljivo znanje mnogokrat vodi v preproščino, ki preko apokaliptičnih in populističnih idej ustvarja vtis, da je življenje v tem prostranem Univerzumu preprosto in enostavno. Ob preproščini se na mnogih področjih, kot posledica pomanjkanja celovitega znanja, kaže še provincializem, ki na eni strani vodi v zapiranje na lastno gnojišče, kjer je sicer toplo, vendar smrdi, in provincializem sprejemanja vsega tujega kot čisto zlato, kar vodi v slepo povelečevanje tujega in podcenjevanje domačega (Svetličič, M. 1997).

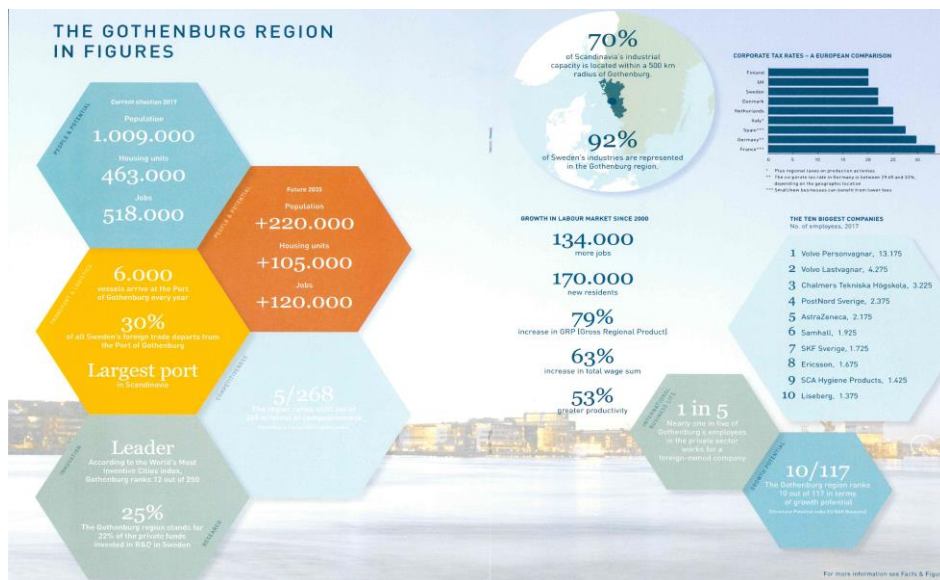
2 Pregled literature in primerov dobrih praks

Pri pregledu velika večina strateških dokumentov ugotavljamo, da opredeljujejo pokrajino kot laboratorij demokracije, ki prvenstveno skrbi za zagotavljanje vrhunskih kakovostnih pogojev za življenje in delo tam živečega prebivalstva. Med prednostne naloge, izhajajoč iz strateških dokumentov, sodi pospeševanje razvojne odličnosti, ki naj pokrajino s pomočjo znanja in strukturnih sprememb, privede do samovdružujoče ekonomije. Pregled strokovne literature, strokovnih člankov, knjig ipd. nadalje pokaže, da področje drugo stopenjske lokalne samouprave dokaj dobro obdelano z vidika obligacijskih razmerij, organizacijskih oblik in političnih ureditev. Večina domače strokovne literature opredeljuje drugo stopnjo lokalne samouprave kot upravno administrativno urejanje z zakoni in drugimi akti predpisanih nalog širšega družbenega pomena. Izhajajoč iz usmeritev in vrednot, ki so zapisani v naših strateških dokumentih in kasneje napisanih pravnih aktov, pa smo priča tipičnemu paradoksu kjer v strateških

dokumentih pišemo eno, na izvedbeni formalno pravni ravni pa so načela in vrednote iz strateških dokumentov skorajda onemogočene.

V razvitejših državah pa najdemo primere dobrih praks kjer so strateške usmeritve smiselno in celovito implementirane v zakonodajno prakso, ki omogoča, da se v pokrajini prvenstveno ukvarjajo z nalogami, ki omogočajo odpiranje kakovostnih delovnih mest (slika 1)

Slika 1: Osnovna naloga pokrajine Gothenburg – odpiranje kakovostnih delovnih mest

3 Med rutino in razvojno odličnostjo

Izhajajoč iz novodobnih spoznanj in primerov dobrih praks se zastavlja vprašanje, kako naj se Slovenke in Slovenci, kot družba, ki še vedno doživlja številne tranzicijske krče pri prehodu iz dogovorne v tržno ekonomijo, lotimo sprememb, ki vodijo do razvojne odličnosti. Ta prehod zahteva izrecno pospeševanje posodabljanja kulture iz rutinerske v inovativno v vseh družbenih podsystemih. Za družbo z rutinsko kulturo je značilno, da zavrača vse novosti in deluje v skladu z ustaljenimi navadami, rutinerstvo pa predstavlja oprijemanje ustaljenih navad do nivoja, ko je to za družbo že škodljivo. Zato zgolj pravna posodobitev institucij, ki je važna, ne zadošča, ker daje samo možnost, ne pa tudi občutene nujnosti in sposobnosti biti inovativna družba. Naloga države je, da s svojimi institucionalnimi ukrepi podpira na invencijah (ustvarjanje novih zamisli, ki morda obetajo nove koristi) in inovacijah (spreminjanje zamisli v koristi, ki jih prepoznajo

odjemalci na trgu) temelječi konkurenčni trg. Vsi ti ukrepi pa pripomorejo k nastanku in razvoju tako imenovane na znanju temelječe inovativne družbe. Prevladujoča družbena kultura v inovativni družbi temelji na inovativni uporabi vrednot in znanja za družbeno odgovorno podjetništvo, etiko soodvisnosti, okoljsko vzdržnost in socialno kohezijo (Mulej idr., 2000; PODIM, 2002; PODIM, 2003; Rebernik, M, idr. 2004, Čelan, 2008, itd.). Država mora pri tem upoštevati zgodovinska dejstva, da so vsi dosedanji primeri dobrih praks pokazali, da:

- ima v prvi fazi prehajanja iz rutinerske v inovativno kulturo največ vpliva najprej država in potem trg, ko mu država omogoči to vlogo (država lahko s predpisi pripomore k ukinitvi zastarelih modelov in pridobljenih zastarelih monopolov in oligopolov);
- je v prvi fazi država v lastnih institucijah dolžna uvesti inovacijo upravljanja in menedžmenta, da ji lahko kasneje sledijo ostali pri upravljanju/menedžmentu ustvarjanja invencij, potencialnih inovacij in inovacij, in to vseh vrst - tako v javnem kakor zasebnem sektorju.

Na tabeli 1 so prikazane štiri možne smeri ukrepanja za prehod v inovativno družbo. Iz ukrepanja za pospešen prehod iz rutinerske v inovativno družbo z ukrepi, ki jih uveljavljajo:

1. na državni, regionalni in lokalni ravni,
2. vse druge organizacije kot poslovni sistemi,
3. vzgojno-izobraževalne organizacije (redne in vseživljenjske),
4. trg (kot trg kupca in državno podprt trg kupca, ne slučajnosten ali trg proizvajalca).

lahko izide 20 osnovnih tipov invencij, potencialnih inovacij in inovacij, če na njih gledamo po treh osnovnih merilih (vseh treh hkrati!): (1) vsebina, (2) posledice, (3) službena dolžnost.

Tabela 1: Dvajset osnovnih tipov invencij, potencialnih inovacij in inovacij

Invencije in (potencialne) inovacije – tri merila	Posledice invencij, potencialnih inovacij, inovacij		Službena dolžnost ustvarjati invenc., pot. inov., inovacije	
	Korenite	Drobne	Dolžnost je	Dolžnosti ni
Vsebina invencij, potencialnih inovacij, inovacij				
1. Poslovno programske	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.
2. Tehnično-tehnološke	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
3. Organizacijske	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
4. Glede stila vodenja	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
5. Glede metod vodenja, dela in sodelovanja	5.1.	5.2.	5.3.	5.4.

Država mora pri svojem ukrepanju težiti k naslednjim osrednjim značilnostim kulture, ki so tipične za inovativno družbo. Podkrepitev spodaj navedenih tez najdete v literaturi (Mulej, M. in soavtorji 1996, Čelan, Š., Mulej, M., Kos, M., Klinar, D., Ženko, Z., Bezljaj, C., Knez-Riedl, J., Bastič, M. 2002):

- inovativna družba temelji na kar najbolj sodobnih vednostih, znanju in vrednotah, ki podpirajo ustvarjalnost kot lastnost in ustvarjanje kot dejavnost ter zlasti njegovo usmerjenje v koristne novosti (= inovacije);
- informacijska družba je samo del lastnosti inovativne družbe, četudi važen del;
- učeča se družba je tudi samo del lastnosti inovativne družbe, četudi važen del;
- družba znanja je tudi samo del lastnosti inovativne družbe, četudi važen del;
- inovativna družba temelji na ambicijah ustvarjati in imeti, a pretežno dolgoročnih, čim manj zgolj kratkoročno špekulativnih in zato na podjetnosti in podjetništvu, ki ni niti rušilno niti nevtralno, ampak ustvarjalno, tj. družbi koristno;
- inovativna družba je družba celovitega razmišljanja, odločanja in delovanja, zato sodelovanja, zlasti interdisciplinarnega, še posebej MRRP (marketing, raziskave, razvoj, kot planerji, in poslovanje / operativa);
- inovativna družba je zato družba demokratičnih odnosov v politiki, gospodarstvu, znotraj organizacij, vzgoje in izobraževanja, lokalnega in družinskega življenja;
- inovativna družba je zato družba z etiko soodvisnosti (zaradi razlik iz naravnih razlogov in zaradi soodvisnosti specialistov) in zato s sistemskim (= celovitim) razmišljanjem, da čim manj važnega spregleda in zato dela čim manj napak, ki jih je potem treba drago popravljati;
- inovativna družba je družba enakovredne spoštljivosti do vseh 20 vrst invencij, potencialnih inovacij in inovacij, in to v vseh panogah gospodarstva (proizvodnih in storitvenih), državnih in družbenih službah;
- inovativna družba je družba nenehnega, vseživljenjskega izobraževanja in vzgajanja za strokovnost, ustvarjalnost in ustvarjalno ambicioznost, zlasti za inovacijsko ambiciozne vrednote in sposobnosti;
- inovativna družba je družba, katere konkurenčnost do narave in na globalnem trgu ne temelji na zlorabi narave, nizkih plačah, cenah in investicijah, ampak na sistemski kakovosti, ki bolje od drugih konkurentov ustreza odjemalcem in na tej podlagi tudi ponudnikom;
- inovativna družba je družba pospešenega in nenehnega posodabljanja vrednot, etike in kulture v podporo omenjenim lastnostim, če še niso povsem normalne;
- inovativna družba je družba, ki ve, da za sodoben ekonomski in družbeni uspeh ni dovolj imeti privatne lastnike namesto neopredeljenih / družbenih / državnih in še manj take s kakršnim koli spletom znanja, vednosti, vrednot, talentov, možnosti, ampak predvsem podjetnike, skladne s Schumpetrovo definicijo (Seljak, J. 2001), da je podjetnik tisti, ki nenehno inovativno išče, ustvarja in uporablja inovacijske priložnosti (ima pa tudi temu ustrezne sodelavce v menedžmentu – vrhnjem, srednjem in spodnjem – ter njihovih sodelavcih, in to v pripravi in operativni izvedbi);

- inovativna družba je družba s sodobnim pojmovanjem, kaj je inovacija (= vsaka koristna novost, ki jo za tako opredelijo njeni uporabniki);
- inovativna družba je družba s trgom, ki ni le prostor za igro ponudbe, povpraševanja in cen, ampak prostor za oblast inovativnih nad rutinerskimi ljudmi, organizacijami in družbami, regijami, državami.

Žal je naša država v vseh letih naše samostojnosti te pogoje izpolnila le delno in še to zgolj z vidika sprejema institucionalnega reda in predpisov. Pravna možnost ustanoviti statistično regijo, občino, podjetje ali drugo pravno osebo, kot kaže dosedanja praksa, ne pomeni prevlade inventivne in inovativne ustvarjalnosti nad rutinsko ali celo rutinersko. Trenutno prepričanje, da inventivna in inovativna kultura in vrednote veljajo zgolj za zasebni sektor, javni pa lahko ostane še naprej rutinski ali celo rutinerski, je za Slovenke in Slovence pogubno.

Ko poskušamo pojasniti pojem razvojne odličnosti, ne moremo mimo spoznanja, da bo za izhod iz vseh možnih kriz potrebno novo in predvsem celovitejše tolmačenje znanstvenih spoznanj, pridobljenih kompetenc in življenjskih izkušenj različnih civilizacij. Več kot očitno je, da bo potrebno razumeti in udejaniti znamenito misel Alberta Einsteina (Lipton, B., Bhaerman, S., 2009), ki je povedal, da se problema ne da rešiti z enakimi principi in metodami dela, ki so privedli do nastanka problema. Najpomembnejši stalnici razvojne odličnosti sta čim bolj celovito razumevanje in prilagajanje spremembam, ki morata prispevati k skupnemu dobremu vsega nemanifestiranega in manifestiranega.

4 Prednosti regionalnega pred centralističnim in globalnim

Trenutno prevladujoča globalna neoliberalna razvojna paradigma ne izpolnjuje postulatov razvojne odličnosti. Idealiziran scenarij, po katerem naj bi globalizirana neoliberalna tržna ekonomija na dolgi rok povečala blaginjo vseh in vsega, se v vsakodnevni praksi ne uresničuje. Z globalizacijskimi procesi se spreminja tudi vloga nacionalnih držav pri spodbujanju in uresničevanju razvoja. Spremembe se kažejo predvsem na dva načina. Prvi se odraža predvsem pri izgubi pristojnosti za kreiranje makroekonomske politike, ki se prenaša na nadnacionalni nivo (v našem primeru najprej na skupni nivo EU). Pomembno je vedeti, da se ostale ekonomske politike prenašajo na nižje nivoje (regije, pokrajine itd.), ki s tem dobivajo drugo vsebino in težo. Druga pomembna sprememba se nanaša na mesto in vlogo posameznih nivojev države v razmerju med nadnacionalnimi institucijami, nacionalno državo, regijo ali lokalno skupnostjo, da ne omenjamo večje vloge nevladnih organizacij in interesnih skupin nasploh. Dosedanje izkušnje majhnih držav kažejo, da se je v globalizacijske procese najlažje vključevati preko predhodnih regionalnih integracij. Vzpostavitev učinkovitih razvojno koncipiranih regionalnih integracij (ne zgolj upravno-administrativnih) omogoča lažji dostop do globalnih produkcijskih sistemov, svetovne trgovine in svetovnih finančnih virov.

Regionalna integracija je realen odgovor na globalizacijo tudi zato, ker se danes še vedno lažje globalizira znanje in tehnologija kot pa proizvodnja in trgovina. Zaradi tega bo internacionalizacija proizvodnje in trgovine še vedno potekala intenzivneje znotraj posameznih regij. K temu seveda prispevajo tudi aglomeracijske prednosti, ki jih omogoča regionalno povezovanje. In ne nazadnje, regionalna integracija predstavlja začasen ščit pred nekaterimi negativnimi učinki globalizacije, saj kolektivni protekcionizem podaljšuje čas za prilagajanje izzivom globalizacije.

Prednosti regionalnega koncepta pospeševanja razvoja pred globalizacijskim izhajajo tudi iz načel zakona o hierarhiji zaporedja in soodvisnosti. Upravljanje z velikimi sistemi (multinacionalnimi) težko izpolnjuje pogoje celovitosti pri spodbujanju ustvarjalnosti večine ljudi znotraj sistema. Še težje se celovitost ustvarjalnega sodelovanja doseže izven sistema (zagotavljanje demokratičnosti in soodvisnosti med številnimi socialnimi partnerji – javnimi in zasebnimi). Bistvena posledica pomanjkanja celovite demokratičnosti se kaže v obliki zelo šibkega aktiviranja le manjšega dela ustvarjalnih sposobnosti podrejenih ljudi. Pojavi se občutek *odtujenosti* od organizacije in njenih ciljev. Posledica je *brezbrižnost* in *neodgovornost*, ker je težko pokazati lastno ustvarjalnost, ki končno vodi v *rutinerstvo* in neustvarjalnost (Seljak, J. 2001).

Regionalni koncept lažje zagotavlja širšo socialno integracijo pri razvojnem pospeševanju (javnega in zasebnega sektorja), ker ljudje s vplivom na določitev ciljev upravljajo, imajo torej oblast. Pri tem uporabljajo znanje, ki jim daje odgovor na tri temeljna vprašanja:

- zakaj pri razvoju sodelovati (smotri in cilji izhajajo iz njihovih potreb);
- kaj naj počno (določajo in opravljajo naloge, ki so potrebne za doseg ciljev);
- kako naj to počno (določajo postopke in programe za izvedbo nalog).

Multinacionalni sistemi znatno težje omogočajo tovrsten način organiziranja hierarhičnega zaporedja in soodvisnosti, kar daje večini ljudi občutek, da imajo oblast le nad seboj. Zato na vsa tri temeljna vprašanja odgovarjajo le zase, za sistem pa ne. Iz ustvarjalca se spremenijo v izvajalca, ki išče le odgovore, kako bo opravil ukazane naloge.

5 Model razvojne pokrajine

V kolikor želimo Slovenci postati enakopravni partner v evropskih in svetovnih integracijah, moramo tudi bodoče pokrajine vzpostaviti predvsem kot inventivne in inovacijske strukture – **FUNKCIONALNE INOVACIJSKE POKRAJINE**. Kljub številnim tujim zgledom vzpostavljanja pokrajin je potrebno imeti v vidu prvenstveno našo lastno razvojno učinkovitost. Pri tem projektu je bolj kot pri kakšnem drugem velikem državnem projektu potrebno državotvorno obnašanje v smislu celovite kakovostne preobrazbe. Tovrstna pokrajina naj skrbi prvenstveno za pospeševanje **RAZVOJNE ODLIČNOSTI** in usklajevanje interesov med, državo, občino, zasebnim in javnim sektorjem, nevladnimi organizacijami, civilno družbo itd.

Njihova primarna naloga mora biti povezana s pospeševanjem razvojne odličnosti, ki ne skrbi zgolj za zagotavljanje dovolj velike količine dobrin, ampak prvenstveno skrbi za zagotavljanje dovolj velikega števila kakovostnih delovnih mest. Za doseganje teh prioritet je potrebno oblikovati takšne teritorije, ki so sposobni doseči skupen razvojni konsenz znotraj predlagane teritorije. V nobenem primeru se ne sme zgoditi, da bi razvojne prioritete v pokrajini povzročale številna nasprotovanja. Do tega paradoksa bo zagotovo prišlo, v kolikor bi dobili pokrajine, ki združujejo večje število mestnih občin in manjših občin. Iz zagotavljanja razvojnega konsenza je v Sloveniji potrebno ustanoviti pokrajine s središčem v mestnih občinah. Za doseganje razvojne odličnosti bo v bodoči pokrajini potrebno vzpostaviti takšno obliko organiziranja in delovanja, ki bo zagotovila, da bodo pri odločanju lahko sodelovali vsi ključni nosilci razvoja. Zato je potrebno pokrajine konstituirati po elektorskih načelih, podobno kot to velja za volitve v Državni svet Republike Slovenije (slika 2). Na kandidatno listo za pokrajinski svet se lahko uvrstijo kandidati z ustrežno formalno izobrazbo in strokovnimi kompetencami. Prav tako mora biti struktura zaposlenih v bodoči pokrajinski upravi sestavljena predvsem iz ljudi, ki imajo znanja in kompetence za inoviranje. Ustanavljanje pokrajin kot zgolj instrumentov politične oblasti je zagotovo slaba rešitev.

Uspešnost razvojnih prizadevanj bo tem večja, čim bolj bo sedanji razvoj skladen in oprt na izkoriščanje lokalnih razvojnih zmogljivosti. Nacionalni razvoj je zato pogojen z regionalno skladnostjo, prav tako kot z rastjo blaginje in njenim uravnovešanjem po gospodarski, socialni in okoljski plati.

Pokrajine lahko same najbolje identificirajo medsebojno komplementarnost lokalnih razvojnih potencialov in opredelijo svoje razvojne usmeritve. Za učvrstitev konkurenčnosti v novem evropskem kontekstu morajo slovenske pokrajine razviti svoje specifične konkurenčne prednosti, ki bodo omogočile njihov endogeni razvoj, vendar pa se morajo tudi med seboj dobro infrastrukturno, informacijsko-komunikacijsko, kulturno in drugače povezati v enoten slovenski razvojni pol. Nova regionalna politika v evropskih razmerah ne more biti več namenjena zgolj odpravljanju razvojnih razlik, ampak predvsem spodbujanju razvojnih polov in mednarodne konkurenčnosti vseh delov države. Pri tem pa je potrebno intenzivnejše pomagati tistim regijam, ki imajo slabše razvojno izhodišče, oziroma območjem, ki so z vidika slovenske regionalne politike na ravni občin opredeljena kot območja s posebnimi razvojnimi problemi, vendar le na osnovi regionalnih razvojnih programov (Čelan, 2008).

Slika 2: Razlika med inventivnim, inovativnim in upravno-administrativnim modelom pokrajine

Literatura / References:

- Archibugi, F. & Nijkamp, P. (1989) *Economy and Ecology: Towards Sustainable Development* (Dordrecht: Kluwer Academic Publisher).
- Čelan, Š. (2008) *Zakaj je potrebno namesto 3 do 6 upravno-administrativnih pokrajin kot instrumentov politične oblasti ustanoviti 11 do 14 pokrajin kot instrumentov za pospeševanje razvojne odličnosti* (Ptuj: Š. Čelan).
- Čelan, Š. (2005) *Varnost in zdravje pri delu, Varovanje okolja* (Ptuj: Šolski center Ptuj, Višja strokovna šola, Ptuj).
- Čelan, Š. (2000) Vloga regionalnega managementa pri pospeševanju gospodarskega razvoja, In: Glavič, P. & Sancin, M. (eds) *Vizija in strategija razvoja kemijske industrije v Sloveniji : projekt VISKI : zbornik referatov s posvetovanja, Maribor, 27. september 2000* (Maribor).
- Čelan, Š. (2001) Vloga regionalnih razvojnih partnerstev pri pospeševanju razvoja, In: Glavič, P. & Sancin, M. (eds) *Vizija in strategija razvoja kemijske industrije v Sloveniji. Del 2, Projekt VISKI II : zbornik referatov s posvetovanja, Maribor, 19. september 2001* (Maribor).
- Čelan, Š., Mulej, M., Kos, M., Klinar, D., Ženko, Z. & Bezljaj, C. (2002) *Od invencije do inovacije* (Ljubljana: PCMG).

- Čelan, Š., Mulej, M., Kos, M., Klinar, D., Ženko, Z., Bezljaj, C., Knez-Riedl, J. & Bastič, M. (2002) *Okvirni metodološki priručnik od invencije do inovacije* (Ljubljana: PCMG).
- Klinar, D. & Čelan, Š. (2001) Dialectical soft system approach to research and innovations management, In: Zeeuw, G. De, Vahl, M. & Mennuti, E. (eds) *Problems of participation and connection: proceedings of a Conference held in Amsterdam, the Netherlands, 5-9 April, 1999*, Conference held in Amsterdam, The Netherlands, 5-9 April 1999 (Lincoln (UK): Lincoln Research Centre).
- Lipton, B. & Bhaerman, S. (2009) *Spontaneous evolution* (Kranj: Zavod V.I.D).
- Mulej, M. (1996) *Teorije sistemov* (Maribor: Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor).
- Mulej, M. & Čelan, Š. (2000) *21. PODIM, Vloga inoviranja pri pospeševanju regionalnega razvoja Slovenije, Povzetki referatov* (Maribor: Slovensko društvo za sistemsko raziskovanje).
- Rebernik, M., Močnik, D., Knez-Ridl, J., Tominc, P., Širec, K., Rus, M., Krošlin, T. & Dajčman, S. (2004) *Slovenski podjetniški observatorij 2003* (Maribor: Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Inštitut za podjetništvo in management malih podjetij).
- Seljak, J. (2001) *Kazalec uravnoteženega razvoja [Sustainable Development Indicators]* (Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj).
- Svetlič, M. (1997) Pravi pasti globalizacija sta provincializem in neznanje, *Teorija in praksa*, 34(4), pp. 596-608.
- Todaro, M. P. (1994) *Economic Development* (New York: Longman).
- Trstenjak, A. (1981) *Psihologija ustvarjalnosti* (Ljubljana: Slovenska matica).